

20.8.2021

Kirjasto tutuksi

Alavuden ja Töysän kirjastojen ja
koulujen yhteistyösuunnitelma

Sisällys

1. KIRJASTO TUTUKSI: ALAVUDEN JA TÖYSÄN KIRJASTOJEN JA KOULUJEN YHTEISTYÖSUUNNITELMA.....	2
2. TERVETULOA KIRJASTOON	2
Alavuden ja Töysän kirjastot	2
Kirjastoauto.....	3
Aineiston lainaus ja varaus	3
Seutulainaus ja kaukolainaus	3
3. KIRJASTOJEN TILAT	4
Asiakaskoneet ja langaton netti	4
Työ- ja näyttelytilat.....	4
4. TUTUSTUMIS- JA RYHMÄKÄYNNIT	5
Aineistovinkkaukset	5
Kirjastonkäytön opetus.....	5
5. YHTEISTYÖN KULMAKIVET	5
Säännöllisyys.....	5
Kirjastovierailut	5
Lukemistosarjat ja kirjapaketit.....	6
6. LUKULIEKKI-DIPLOMI.....	6
Esiopetuksen ja alakoulujen lukudiplomit.....	7
Lukuliekki-peli	7
Yläkoulujen lukudiplomit	8
7. PÄIVÄKOTI- JA ESIKOULURYHMÄT	8
8. ALAKOULULAISET	8
9. YLÄKOULULAISET	9
10. YHTEYSTIEDOT	9
Kirjastovierailun varaaminen.....	9

1. KIRJASTO TUTUKSI: ALAVUDEN JA TÖYSÄN KIRJASTOJEN JA KOULUJEN YHTEISTYÖSUUNNITELMA

Alavuden ja Töysän kirjastojen ja koulujen yhteistyösuunnitelma koskee esi- ja peruskouluja. Yhteistyön tavoite on, että jokainen koululainen pääsisi käymään kirjastossa, saisi oman kirjastokortin ja oppisi käyttämään kirjaston palveluja elinikäisen oppimisen tukena.

Kirjastomyönteinen asenne ruokkii lukuintoa ja innokas lukeminen kehittää lukutaitoa. Hyvä lukutaito on elinikäisen oppimisen perusta. Perinteisen lukutaidon lisäksi kirjastot tarjoavat mahdollisuuksia myös monilukutaitojen oppimiseen.

Yhteistyösuunnitelmaa toteutetaan sen mukaan, miten kirjastojen ja koulujen resurssit riittävät. Tavoitteena on vakiinnuttaa osa yhteistyöstä vuosittain toistuvaksi ja nimetä kirjastosta ja kouluilta yhteyshenkilöt suunnitelman toteuttamiseksi.

Kirjaston osalta esikouluryhmien ja 1.-2. luokkien kouluyhteistyöstä vastaa kirjastovirkailija Helka Visavalta ja 3.-9. luokkien kouluyhteistyöstä vastaa kirjastovirkailija Anita Mäkelä.

2. TERVETULOA KIRJASTOON

Alavuden ja Töysän kirjastot

Kirjasto on avoin kaikille. Alavuden ja Töysän kirjastoissa voi lainata kirjoja ja muuta materiaalia, lukea, opiskella, oleskella, pelata lautapelejä, käyttää kirjaston laitteita kuten tietokonetta ja tulostinta, varata käyttöön työskentelytiloja ja osallistua erilaisiin tapahtumiin.

Aineistojen käyttö, lainaus ja varaaminen sekä henkilökunnan ohjaus ja neuvonta ovat maksuttomia. Lainaamiseen ja joidenkin palvelujen käyttämiseen asiakas tarvitsee kirjastokortin ja tunnusluvun. Tunnuslukua voi pyytää kirjaston asiakaspalvelusta. Kirjaston tarkemmat käytösäännöt ovat luettavissa osoitteessa: <https://eepos.finna.fi/themes/custom/files/kayttosaannot.pdf>

Kirjastoauto

Alavuden kirjastoauto KirjaVia ylläpitää kirjastojen ja koulujen välistä yhteistyötä vierailamalla joka viikko kaikilla Alavuden alakouluilla (poikkeuksena koulujen loma-ajat). Kirjastoauto toimii koulukirjaston tavoin.

Koulupysäkkien lisäksi kirjastoauto kiertää Alavuden asuinalueita tuoden lukemiset lähelle ja mahdollistaen lukuharrastuksen kaikille alavutelaisille. Kirjastoauton kokoelmasta löytyy kirjoja, aikakauslehtiä, videoita ja äänitteitä. Kirjastoautossa voi lainata, palauttaa, uusia ja varata lainoja.

Kirjastoauton aikataulu on kahden viikon mittainen, aikataulu 1 ajetaan parittomilla kalenteriviikoilla ja aikataulu 2 ajetaan parillisilla kalenteriviikoilla. Aikataulu on katsottavissa osoitteessa <https://www.alavus.fi/fi/vapaa-aika/kirjasto/toimipisteet/kirjastoauto.html>

Aineiston lainaus ja varaus

Kirjastojen aineistot ovat vapaasti käytettävissä ja lainattavissa koulujen käyttöön esim. koulun/ryhmän omalla kortilla.

Aineiston varaaminen Alavuden ja Töysän kirjastojen kokoelmasta on maksutonta. Kirjastoauto kuljettaa varatut aineistot toimipisteiden välillä ilmaiseksi. Varatut aineistot voi noutaa myös kirjastoautosta.

Seutulainaus ja kaukolainaus

Aineistoa voi tilata myös muista Eepos-alueen kirjastoista, jos asiakkaan haluamaa aineistoa ei löydy oman kirjaston kokoelmasta. Muista Eepos-kirjastoista varaaminen maksaa 2 € / aineisto. Seutukuljetusmaksu maksetaan aineiston saavuttua lainaamisen yhteydessä. Seutulainan voi palauttaa mihin tahansa Eepos-kirjastoon ilmaiseksi.

Mikäli asiakkaan haluamaa aineistoa ei löydy Eepos-kirjastoista, on aineistoa mahdollista tilata Alavuden ja Töysän kirjastoihin myös kaukolainana Eeposalueen ulkopuolelta. Kotimaan kaukolaina maksaa 5 € / aineisto.

3. KIRJASTOJEN TILAT

Asiakaskoneet ja langaton netti

Kirjastoissa on ilmainen verkkoyhteys ja asiakaskäyttöön tarkoitettuja tietokoneita, joita voi varata ja käyttää henkilökohtaisella kirjastokortin numerolla ja tunnusluvulla.

Asiakaskoneita voi käyttää enintään tunnin kerrallaan. Tasatunnein tietokone kirjaa käyttäjän automaattisesti ulos. Tämä kannattaa ottaa huomioon koulutöitä tehdessä. Pääkirjastosta löytyy myös yksi 15 minuutin kone.

Asiakas voi tarkastella ja tehdä hakuja kirjaston aineistotietokantaan verkkokirjaston kautta kirjaston hakukoneilla tai omalla laitteella. Verkkokirjasto käytettävissä osoitteessa www.eeposkirjastot.fi

Työ- ja näyttelytilat

Alavuden ja Töysän kirjastoihin voi tulla opiskelemaan ja tekemään läksyjä. Alavuden kirjastossa on erillinen tutkijanhuone, jonka voi varata omaan käyttöön esimerkiksi ryhmätöitä tai kokeeseen lukua varten. Huoneessa on asiakkaita varten internet-yhteydellä ja tulostusmahdollisuuksilla varustettu tietokone.

Töysä-talon yläkerrasta voi varata kokoustiloja esimerkiksi ryhmätöiden tekoa varten. Sekä Alavuden, että Töysän kirjastossa tilanvarauskalenteria hoitaa kirjaston henkilökunta. Kaikenikäisten oppilaiden toteuttamia erilaisia ryhmätöitä, kouluprojekteja ja käsitöitä voi tuoda kirjastoon näyttille. Sovi asiasta kirjaston henkilökunnan kanssa.

4. TUTUSTUMIS- JA RYHMÄKÄYNNIT

Aineistovinkkaukset

Kirjastotyöntekijä esittelee kirjoja kertoen hieman kirjan juonesta ja hahmoista. Kirjan esittely lopetetaan tarkoituksella jännittävään kohtaan, jotta kuulijat innostuisivat lukemaan kirjan itse. Kirjavinkkaus voi myös olla audiovisuaalista, esimerkiksi katsotaan ryhmän kanssa kirjoista tehtyjä videotrailereita.

Kirjastotyöntekijä voi vinkata ja esitellä myös muuta kirjastosta löytyvää aineistoa, kuten tietokirjoja, sarjakuvia, lehtiä jne. Kaikki lukeminen edistää lukuintoa ja tukee lukutaitoa.

Kirjastonkäytön opetus

Lainaamisen, palauttamisen ja kirjaston aineiston oikeanlaisen käsittelyn lisäksi kirjastotyöntekijä opettaa käyttämään kirjaston aineistotietokantaa eli verkkokirjastoa ja opastaa kirjaston kokoelmaan kohdistuvassa tiedonhaussa.

Kirjastotyöntekijä opettaa, miten ja miksi aineisto on järjestetty hyllyihin tiettyyn järjestykseen ja miten toimia, jos lainassa ollut aineisto vahingoittuu.

5. YHTEISTYÖN KULMAKIVET

Säännöllisyys

Tavoitteena on vakiinnuttaa osa yhteistyöstä vuosittain toistuvaksi: alakoululaisista ensisijaisesti kaikki 2. luokan oppilaat ja yläkoululaisista ensisijaisesti kaikki 7. luokan oppilaat tulisivat ohjatulle tutustumiskäynnille kirjastoon joka vuosi.

Kirjastovierailut

Tutustu ryhmäkohtaisesti ohjeisiin ennen kirjastovierailun varaamista. Ilmoita yhteistyötoiveesi kirjastoon hyvissä ajoin, viimeistään kahta viikkoa aiemmin. Jos

toiveenasi on kirjavinkkaus, kannattaa toive esittää jo 1-2 kuukautta aiemmin, jotta kirjastotyöntekijä ehtii valmistautua vinkkaukseen.

Ryhmä tai luokka voi tulla kirjastokäynnille myös ilman kirjaston kanssa sovittua ohjattua toimintaa, jolloin kirjaston henkilökunta on käytettävissä normaalin asiakaspalvelun puitteissa. Myös omatoimisesta kirjastovierailusta tulee ilmoittaa kirjastolle etukäteen, jotta vältettäisiin mahdolliset päällekkäisyydet muiden ryhmien kanssa.

Lukemistosarjat ja kirjapaketit

Alavuden ja Töysän kirjastoissa on kouluille lukemistosarjoja. Lukemistosarjassa kirjoja on useita kappaleita, jolloin koko luokka voi lukea samaa kirjaa yhtä aikaa. Useimpia kirjoja on sarjassa 25 kpl, mutta tarvittaessa sarjaa voidaan täydentää peruskokoelman niteillä. On myös mahdollista lainata luokkaan useampaa eri sarjaa pienempi määrä, jos luokassa halutaan järjestää esimerkiksi lukupiirejä.

Lukemistosarjoja ei voi varata verkkokirjastosta. Ota yhteyttä kirjastoon, kun haluat varata lukemistosarjan luokallesi.

Kirjastosta tai kirjastoautosta voit myös tilata kirjapaketteja, joihin kerätään valmiiksi kattava valikoima luokalle sopivia kirjoja. Paketti voi myös sisältää vain tiettyä sisältöä, esimerkiksi runoja, sarjakuvia tai tietokirjoja. Kerro toiveista pakettia tilatessasi.

6. LUKULIEKKI-DIPLOMI

Lukuliekki on Eepos-kirjastojen yhteinen lukudiplomi. Lukudiplomia voi tehdä esikoulusta peruskoulun 9. luokkaan saakka. Lukudiplomin tavoitteena on kannustaa lapsia ja nuoria kirjallisuuden pariin, ylläpitää lukuintoa sekä saada lapset ja nuoret nauttimaan hyvistä kirjoista ja tarinoista.

Esiopetuksen ja alakoulujen lukudiplomit

Esikoululaisten lukudiplomi suoritetaan yhdessä esiopetuksen henkilökunnan kanssa. Esikoululaisen ei tarvitse osata lukea suorittaakseen lukudiplomin! Lapset tutustuvat tarinoiden maailmaan kuuntelemalla, kun aikuiset lukevat sekä katselemalla kuvia. Lapset tutustuvat erilaisiin kirjoihin: kuvakirjoihin, tietokirjoihin ja runokirjoihin.

Jokaisen kirjan lukemisen ja tehtävän teon jälkeen lapsi saa merkinnän omaan suorituspassiin. Lopuksi jokainen esiopetusryhmän lapsi saa oman kunniakirjan lukudiplomin suorittamisesta.

Alakoululaisten lukudiplomissa on otettu huomioon eritasoiset lukijat. Jokaiselle luokka-asteelle on oma diplominsa ja jokaisen diplomin voi tehdä lukijalle sopivalla tasolla. Esiopetuksen ja alakoulujen lukudiplomin tarkemmat ohjeet ja aineisto saatavana: https://eepos.finna.fi/Content/lukudiplomi_alaluokat

Lukuliekki-peli

Kaikkia 3.-4. luokkia kannustetaan osallistumaan Eepos-kirjastojen yhteiseen Lukuliekki-kilpailuun, joka on suunniteltu lukudiplomin tueksi. Lukuliekki on vuosittain toistuva lukemista edistävä pelitapahtuma, jossa kilpaillaan Eepos-alueen eniten lukevan luokan tittelistä. Voittajaluokka palkitaan oman kirjaston toimesta.

Pelaavan luokan opettaja pyytää rekisteröitymistunnukset omasta kirjastostaan. Saatuaan tunnukset opettaja voi luoda oman ryhmänsä oppilaille henkilökohtaiset pelaaja-tunnukset. Peliäikää on vuosittain 1.9.–30.4. Peliä pelataan osoitteessa www.lukuliekki.fi. Tarkemmat tiedot ja ohjeet saatavana osoitteessa: <https://eepos.finna.fi/Content/lukuliekki-peli>.

Yläkoulujen lukudiplomit

Yläkoulun jokaisella luokka-asteella luetaan kuusi kirjaa eri genreistä. Oppilas saa vapaasti valita mistä genreistä kirjoja lukee. Oppilas voi myös lukea jonkin ryhmään sopivan vapaavalintaisen kirjan, mikäli opettaja sen hyväksyy. Tarkemmat ohjeet ja aineisto saatavana: https://eepos.finna.fi/Content/lukudiplomi_ylaluokat

7. PÄIVÄKOTI- JA ESIKOULURYHMÄT

Kirjastotyöntekijän ohjaamia kirjastokäyntejä järjestetään päiväkotijä esikouluryhmille mahdollisuuksien mukaan. Tavoitteena on herättää mielenkiinto kirjoihin ja lukemiseen esim. satujen avulla. Opetellaan kirjastonkäytön perusteita ja viritetään kirjastomyönteinen asenne. Lapset pääsevät tutustumaan kirjastoon ja kirjaston työntekijöihin.

Vierailun aikana ryhmä tutustuu lastenosastoon ja sen aineistoihin sekä opettelee kirjastonkäytön alkeet. Vierailu voi pitää sisällään satutunnin tai toiminnallisen tarinatuokion. Kirjastotyöntekijä voi myös vierailla ryhmän luona.

8. ALAKOULULAISET

Alakoululuokista ensisijaisesti 2. luokat otetaan kirjastotyöntekijän ohjaamille kirjasto- tai kirjastoautokäynneille. Vierailun tavoitteena on herättää mielenkiinto kirjoihin ja lukemiseen kirjavinkkausten ja tarinatuokioiden kautta.

Vierailun aikana opetellaan kirjaston käytösäännöt ja miten aineistoa käsitellään. Vierailuun voi sisältyä kirjavinkkaus tai tarinatuokio. Lapset pääsevät tutustumaan kirjastoon ja saavat oman kirjastokortin

Muut alakoululuokat voivat opettajan kanssa tulla omatoimiselle kirjastokäynnille, jolloin kirjaston henkilökunta on käytettävissä normaalin asiakaspalvelun puitteissa. Omatoimisen kirjastovierailun ajankohta on hyvä ilmoittaa kirjastolle etukäteen, jotta vältettäisiin mahdolliset päällekkäisyydet muiden ryhmien kanssa. Kirjastotyöntekijän ohjaamia kirjastokäyntejä järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

9. YLÄKOULULAISET

Yläkoululuokista ensisijaisesti 7. luokat otetaan kirjastotyöntekijän ohjaamille kirjastokäynneille. Vierailun tavoitteena on kirjastotoiminnan esittely ja kirjastonkäytön opetus. Ryhmän kanssa käydään läpi kirjaston palveluita, käytösääntöjä, toimintatapoja, tutustutaan tiloihin ja kokoelmaan.

Vierailun aikana tutustutaan verkkokirjaston käyttöön ja tarjotaan mahdollisuus hankkia oma kirjastokortti ja verkkokirjastotunnukset.

8.-9. luokat voivat opettajan kanssa tulla omatoimiselle kirjastokäynnille, jolloin kirjaston henkilökunta on käytettävissä normaalin asiakaspalvelun puitteissa. Omatoimisen kirjastovierailun ajankohta on hyvä ilmoittaa kirjastolle etukäteen, jotta vältettäisiin mahdolliset päällekkäisyydet muiden ryhmien kanssa. Kirjastotyöntekijän ohjaamia kirjastokäyntejä järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

10. YHTEYSTIEDOT

Alavuden pääkirjasto, Järviluomantie 3, 63300 Alavus,
p. 06 2525 1594, alavus.kirjasto@alavus.fi

Töysän kirjasto, Rantatie 2, 63600 Töysä,
p. 06 2525 5590 tai 044 5501 141, toysa.kirjasto@alavus.fi

Kirjastoauto, p. 0400 178 259, KirjaVia@alavus.fi

Kirjastovierailun varaaminen

Päiväkoti- ja esikouluryhmien ja 1.-2. luokkien kouluyhteistyöstä vastaa kirjastovirkailija Helka Visavalta. Yhteydenotot sähköpostilla helka.visavalta@alavus.fi.

3.-9. luokkien kouluyhteistyöstä vastaa kirjastovirkailija Anita Mäkelä. Yhteydenotot sähköpostilla anita.makela@alavus.fi.

Huom! Tutustuthan ryhmäkohtaisiin ohjeisiin ennen kirjastovierailun varaamista. Ilmoita yhteistyötoiveesi kirjastoon hyvissä ajoin, viimeistään kahta viikkoa aiemmin. Jos toiveenasi on kirjavinkkaus, kannattaa toive esittää jo 1-2 kuukautta aiemmin, jotta kirjastotyöntekijä ehtii valmistautua vinkkaukseen.